

GLASILO

Glasiło delavcev
industrije pohištva Stol Kamnik

Leto XXXV

Okt.–nov. 1988

Representative Office Stol, New York

Prodajne razmere pohištva na domačem trgu so znane. Potrošniki se morajo zaradi težkega stanja v naši družbi, zaradi skokovitega naraščanja življenjskih stroškov in tako občutnega zmanjšanja kupne moči za druge proizvode široke potrošnje, marsičemu odreči. Želja vseh nas je, da z uredjenjem skupnega in gospodarskega stanja vsaj v doglednem času dosežemo potrošniški nivo, ki smo ga v Jugoslaviji že imeli in ga tudi presežemo.

Veliki proizvajalci pohištva, kot je tudi Stol, svoje proizvode že več desetletij izvažajo. Izvoz pa je seveda pogojen z velikimi zahtevami, ki jih jugoslovanski proizvajalci zaradi splošnega neurejenega stanja težko obvladajo. Pri izvozu se je treba držati točnih dobavnih rokov, točnosti izdelave in visoke kvalitete, reprodukcijski materiali morajo biti zelo dobri. Prodajne cene so pogojene z vsem tem, upoštevana pa je še velika storilnost in veliko proizvodno znanje.

Ameriško tržišče je bilo za Stol vedno zanimivo. Nismo pa izvažali za vsako ceno in vsakršno robo, kjer bi predvsem prodajali proizvodni material, pač pa izdelke z vgrajenim delom, ki zagotavlja boljši zaslužek. Sedanja prodajna mreža jugoslovanskih proizvodov v Ameriki predvsem pokriva nižji in srednji kakovostni razred. Ta trgovina ni specializirana na prodajo pisarniš-

kega pohištva, predvsem na kolonialno stanovanjsko pohištvo. Prodajajo se knjižne police in cenejše pohištvo.

Stol želi Ameriki prodajati svoje pisarniško pohištvo in kinofotelje ter stole srednjega in višjega cenovnega razreda. Poleg tega pa tudi kvalitetne stilne stole za opremo javnih objektov. Ker ameriška prodajna mreža deluje po določenih dogovorih med poslovnimi ljudmi, kjer imajo že pri načrtovanju posameznih objektov besedo arhitekti, ki določajo, kako se bodo prostori opremili in od katerega proizvajalca, je potrebno z investitorji in vsemi temi ljudmi vzdrževati stalen poslovni stik.

Tej sredini se mora Stol neposredno približati. Ameriškemu trgu moramo biti s stalno razstavo in našimi predstavniki vedno na voljo. Naše izdelke morajo ameriški kupci videti. Oblika in funkcionalnost naše opreme sta bili zanimivi že sedaj, vendar je neposredna predstavitev korak dalje. Bodoči kupci si bodo lahko na enem mestu ogledali naše izdelke in se hitreje in lažje odločili za nakup.

Stol želi imeti v New Yorku stalni razstaveni prostor, kjer je po naši oceni mesto ameriških poslovnih zvez. Direktna ponudba s Stolovim proizvodnim programom in Stolovim zastopnikom bo v Design centru tako stalno prisotna. Kupci bodo obveščeni o naših proizvodnih sposobnostih. Veliko lažje bomo sledili razvoju trga in manj bo nesporazumov.

Naš obstoj in razvoj temelji predvsem na prodaji opreme za poslovne prostore in zelo kakovostnih stolov, kjer bo moral vsak naš delavec vložiti več znanja in sposobnosti. To so artikli, s katerimi si bomo ustvarili boljši zaslužek. Tako mora biti tudi na tleh proizvodne organizacije vse usmerjeno v visoko izdelavno kvaliteto in dobro storilnost. Časi, ko smo se lahko zadovoljili z izdelavo zelo enostavnih stolov in preproste pisarniške in stanovanjske opreme, so za nami. Svetovni razvoj teče dalje. Obstoj pohištvenih proizvajalcev je pogojen z vstopom v vse višji kakovostni razred. S tem se moramo sprijazniti.

Vsak izmed nas se mora zavedati, da mu bo garant delo, s katerim se bo približal ameriškim in drugim zahtevam v svetu. Kot drugod po svetu, moramo tudi mi vsak dan boljše in kvalitetnejše delati. S tem si bomo ustvarjali primeren dohodek tudi zase.

PODROČJE IZOBRAŽEVANJA V STOLU

Vse pogosteje slišimo, da je izobraževanje oz. znanje eden izmed najpomembnejših pogojev za družbeni in človekov napredek. Ta ugotovitev ni nova, že dolgo je od tega, ko je človek spoznal, da je znanje moč.

Tega se vse bolj zavedamo tudi v naši delovni organizaciji, kar dokazuje iz leta v leto večje število študentov, vse več izobraževanja ob delu, funkcionalnega izobraževanja in zanimanja za izobraževanje tujih jezikov.

Analiza podeljenih štipendij za lesarske poklice že nekaj časa kaže, da s prilivom iz šol ne bi mogli pokrivati naših potreb po teh kadrih. Zato smo se odločili, da ustanovimo dislocirani oddelek Srednje lesarske šole Ljubljana v Kamniku. To nam je tudi uspelo. Tako smo že za šolsko leto 1987/88 v ta oddelek pridobili 31 učencev. Od tega jih je kar 19 pri nas pridobilo štipendijo in sklenilo študijsko pogodbo.

Tudi v letošnjem letu je bilo zanimanje za oddelek lesarske šole v Kamniku veliko. Zaradi tega se je moralo nekaj učencev vpisati oz. vključiti na Srednjo lesarsko šolo v Ljubljano.

Teoretični del pouka je v SENŠRM v Kamniku, praktični pouk pa v naši učni delavnici, kjer kot učitelja praktičnega pouka delata dva naša delavca. Prepričani smo, da bomo z učenci tega oddelka vsaj delno zapolnili praznino tistih, ki odhajajo v pokoj. Za šolsko leto 1988/89 smo imeli razpisanih kar 35 štipendij za lesarje – za IV. in V. stopnjo zahtevnosti. Od tega je 32 štipendij za lesarje širokega profila in 3 štipendije za lesarja tehnika – V. stopnja zahtevnosti. Verjetno se prvič v zadnjih petih letih lahko pohvalimo, da smo podelili vse razpisane štipendije. Res je bilo za lesarje širokega profila podeljenih nekaj manj štipendij, vendar smo te potem podelili lesarjem tehnikom.

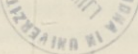
Eden od vzrokov za takšno stanje je prav gotovo tudi priznana deficitarnost lesarskih poklicev v naši delovni organizaciji, saj smo v letošnjem letu med deficitarne poklice poleg lesarjev širokega profila vključili tudi lesarja tehnika, ing. lesarstva in diplomiranega ing. lesarstva.

Vse to dokazuje, da si bomo v nekaj letih lahko izboljšali izobrazbeno strukturo zaposlenih, ki sedaj ni ravno najboljša.

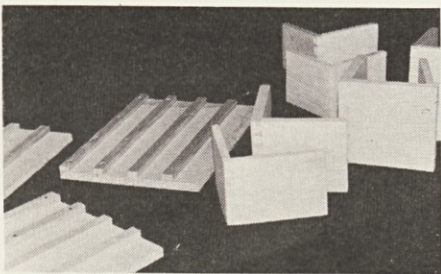
Računalniška miza je naš novejši izdelek. Z ozirom na hiter razvoj računalništva in njegov prodor v vse smeri našega življenja, je artikel zelo zanimiv za najrazličnejše kupce.

Na sliki je računalniška miza iz programa Modul.

Kaj so se lani naučili naši vajenci, smo videli na priročni razsta v naši upravni zgradbi.

Rogličenje ni v sodobni lesni industriji tako pogosto uporabljena pohištvna vez, je pa nujna za osvojitve osnovnega mizarskega znanja. Posnetek je iz razstave naših vajencev.

Delavec lahko v pohištveni industriji dela vrsto let, osnov mizarskega dela, razen v izjemnih primerih, ne bo mogel osvojiti.

Poseg v osnove mizarskega dela, na katerih je mogoče z lastno iniciativo dograjevati, je za naše mlade delavce nujen.

(Na sliki: Instruktor Peter Dragar pred pričetkom praktičnega pouka pripravlja šablono za delo na miznem rezkarju.)

Za primer naj navedemo, da ima lesar širokega profila ali tehnik za mesec oktober 1988 za dober uspeh 116.900 din štipendije + potne stroške, ki se povrnejo nad višino 5.420 din.

Letos imamo rekordno število štipendistov, ki je že preseglo številko 100, nekaj pa jih bomo verjetno še pridobili med letom.

Vzporedno z rednim oddelkom Srednje lesarske šole lesarjev širokega profila pa smo pridobili še oddelke za odrasle. Tudi ta je začel z delom v mesecu oktobru 1987. Vanj se je vključilo 20 delavcev. Žal pa moram povedati, da smo v borih 9 mesecih iz 20 slušateljev prišli na 16; bojimo pa se, da se bo ta številka še zmanjšala.

Poleg oddelka lesarjev imamo še 30 delavcev, ki se ob delu izobražujejo za različne poklice. Vsi, ki se izobražujejo, imajo tudi plačano šolnino.

Funkcionalno izobraževanje

Vse več imamo tudi oblik funkcionalnega izobraževanja, tako zunaj delovne organizacije in tudi že v okviru delovne organizacije v sodelovanju z zunanjimi sodelavci. Stroški tega izobraževanja so v letošnjem letu poskočili. Če pa pomislimo, kako zelo je tudi ta oblika izobraževanja pomembna za posameznike in delovno organizacijo, je zadeva v mejah normale.

Poleg tega izobraževanja smo v preteklih letih v delovni organizaciji organizirali v sodelovanju z izobraževalnim centrom za tuje jezike Ljubljana tudi tečaje tujih jezikov in sicer angleščino I, II, III. in IV. stopnje.

III. in IV. stopnja trenutno poteka na Duplici, vanjo je vključenih 20 tečajnikov in sicer 9 v III. stopnji in 11 v IV. stopnji

V spomladanskem roku bomo organizirali tečaj angleškega jezika I. stopnje in pa nemškega jezika I. stopnje, za kar smo za posamezno skupino zbrali dovolj kandidatov.

V kadrovske službi so na voljo tudi kasete angleščina I. – III. stopnje, prav tako tudi revija in kaseta SPEAK UP od številke 1 do 6.

Pomemben dejavnik izobraževanja je tudi pripravništvo. Sedaj imamo v delovni organizaciji 17 pripravnikov od II. do VII. stopnje zahtevnosti.

Vsak pripravnik ima svojega mentorja, ki ga v času pripravništva usposablja za dela in naloge, ki jih bo po končanem pripravništvu opravljal. Za vse pripravnike pa pripravimo tudi dvodnevni seminar, na katerem pripravnik seznanimo s splošnim delom (samoupravnimi sporazumi, akti, varstvom pri delu, nagrajevanjem itd.)

Pripravnik ob nastopu pripravništva dobi tudi splošni del programa, ki ga pripravi služba za delovna razmerja in strokovni del programa, ki ga pripravi mentor.

Iz tega sledi, da je naloga mentorja v času spremljanja pripravnika zelo pomembna, saj je prav od mentorja veliko odvisno, kaj vse se pripravnik v času pripravništva nauči.

Naj zaključim z mislijo in besedo, da je izobraževanje predvsem v današnjem času zelo pomemben dejavnik. Z znanjem bomo dosegali rezultate in cilje, ki nas peljejo v boljše življenje.

Marta Kuret

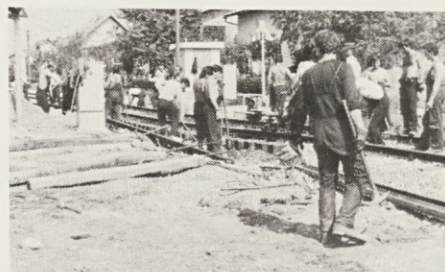
NOVA KOTLOVNICA

Tam, kjer pred leti pisarne, sedaj kotlovnica tovarne. Za tovarno velika pridobitev. Glede pare je to rešitev.

Zapleteno povezana je ta naprava, sprošča pritisk, ga uravnava, daje paro za vse potrebe, da v mrazu nas ne zebe.

Zagotovljeni bili so viri, da tovarna lahko se širi. Viri taki in drugačni, izdatki veliki so finančni.

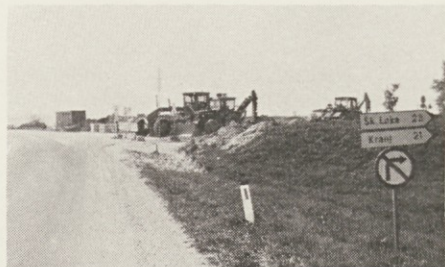
Franc Ravnikar

Na mestu, kjer Korenovo cesto križa proga, je bilo treba opraviti pomembno delo. Tirnice je bilo treba dvigniti, da so se približali nivoju ceste.

Prav na Stolov dan je bila prekopana Korenova pot ob našem dupliškem Interieru. Treba je bilo zaščititi plinski vod, predno so delavci cestnega podjetja nadaljevali z graditvijo te ceste, ki je postala preozka.

Vsi tisti, ki smo se zadnje mesece vozili med matično tovarno in proizvodno enoto 2, smo imeli z dostopom do omenjenih mest kar nekaj problemov. Graditelji spodnjega, razširjenega dela Korenove ceste so nam šli sicer zelo na roko, vendar večkrat zaradi njihovega dela enostavno nismo mogli skozi.

Sedaj, ko je cesta dograjena, so vsi problemi pozabljeni. Nova pridobitev je tudi nam v veliko korist.

Končno je na Korenovi poti prehod čez progo urejen. Na bližajoči se vlak nas bosta odslej opozarjala rdeča luč in spuščene zapornice.

Inženiring zahteva vedno več dela

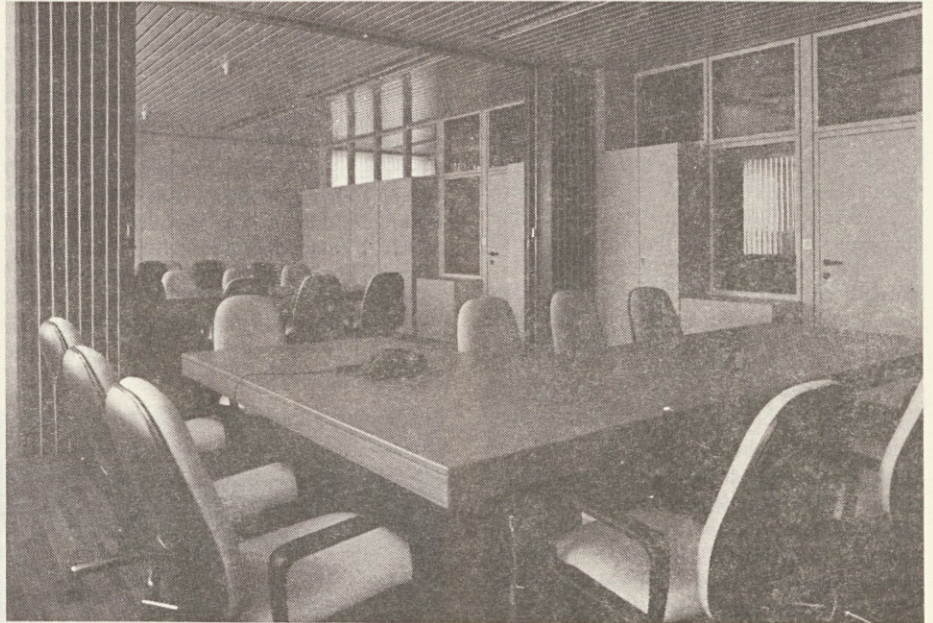
Inženiring je posebna dejavnost, ki je ločena z redno, serijsko proizvodnjo. Inženirinska naročila in delo se naprej ne da načrtovati in dajati v letni plan. Delo je posebne vrste in zahteva posebno v današnjem času polno angažiranost. Izvajalcev je več kot naročnikov in je zato od marsičesa odvisno, kdo bo določeno delo dobil. Tisti, ki ne bo dovolj kvaliteten, ki se ne bo držal dogovorjenega roka in ki bo predrag, gotovo ne. Inženirinskega naročila prav gotovo ne bo dobil tisti, ki ne bo na terenu vsak trenutek prisoten in pripravljen naročniku ponuditi ugodno ponudbo.

Za naše bralce naj zelo preprosto razložimo, kaj je inženirinsko delo na velikem objektu: to je lahko novo opremljanje prostorov s stenskiimi oblogami, in vsem ostalim, kar spada v dokončno ureditev prostora. Sem spadajo grelna telesa, svetilke in celo zavese. Razumljivo je, da je v tako raznovrstna dela vključen širok krog izvajalcev, obrtnikov in posebnih strokovnjakov, da uredi še tako zahteven prostor. Treba je napraviti razna parsarska dela, po meri narediti razne kamnite stenske in talne obloge, določena je kvaliteta in barva, zelo natančen način ureditve, ki mora ob prevzemu zadovoljiti naročnika.

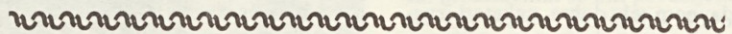
Stolov vodja inženiringa ing. Lojze Kahne, nekdanji vodja proizvodne enote Sloge iz Most, mizar in strokovnjak, ki strokovno in tehnično obvlada vse vrste del, pozna današnji slovenski in jugoslovanski pristop k inženirinskemu delu, poslovanje na tem področju, neposredno vse vrste in načine izvedb, ki tudi pri nas, v Jugoslaviji, niso na nezavidljivi ravni.

Na inženirinskem področju mora biti torej izvajalec vedno prisoten. Pri delih, ki se že izvajajo in tam, kjer se delo šele pričinja. Potrebno je sodelovati s projektivnimi biroji, s projektanti in neposrednimi naročniki, biti v nenehni pripravljenosti, vedno na razpolago za izvedbo primerne posla. Treba je vedeti, koliko danes kaj stane in kolikšen bo končni račun. Potrebno je imeti svoje oblikovalce, kalkulante, nasploh kompletno vrsto strokovnjakov, ki bodo točno narisali in izračunali, koliko bo neko delo stalo. Problem je, ker se cene materialov in storitev pri nas iz dneva v dan menjajo. Kar je danes za naročnika in izvajalca pravi dogovor, je že v zelo kratkem času narobe. Zato se je treba za naročilo, izvedbo, datum zaključka dela in plačilo takoj dogovoriti in vse tudi takoj spraviti v pogodbo. Izvajalec del se zaveže, da bo do tega in tega dne delo končal; ker pa bo takrat današnji znesek že veliko manj vreden, je potrebno urediti, da ima plačilo svojo današnjo vrednost.

Stol se predvsem ukvarja z izdelavo serijskih izdelkov. Tudi na tem področju so težave, vendar so v proizvodnji že osvojeni programi (z raznimi izpeljankami in dodelavami). Ta stran proizvodnje je torej za sebe, na voljo pa mora biti tudi v inženirinskih poslih. V inženirinsko opremo spadajo serijske omarice, pisalne mize, stoli in drugo, morda le v drugem materialu ali drugi barvi. Treba je

Inženirinsko delo je od utečene serijske proizvodnje izdelkov neprimerno zahtevnejši posel. Treba se je spoznati na najrazličnejše zadeve, od katerih je na zelo pomembnem mestu sodobno oblikovanje, ki je vedno kos drugim, ne ravno maloštevilnim konkurentom.

Delovna organizacija smo predvsem ljudje, za uspešno delo pa še vrsta drugega, kar je v sedanjem času težko doseči.

Za dobro delavčevo počutje je potrebna tudi širša urejenost, elementi družbenega standarda, ki jih vsi koristimo, terjajo pa znatna sredstva.

Gornji posnetek je bil narejen ob Stolovem dnevu. Cesta ob matični tovarni, ki je bila na nekaterih mestih že močno dotrajana, je dobila novo prevleko.

DO Stol je že nešteto krat prisluhnila skupnim interesom delavcev našega kraja. Tudi sedaj je pomagala k boljši cestni ureditvi med posameznimi proizvodnimi enotami in dupliškim Interierjem.

Dober gospodar si bo na vseh mestih uredil, da bo lažje in uspešnejše delal.

Sedanje vodstvo DO Stol ima tudi na teh področjih velike zasluge.

vedeti, koliko redne proizvodnje bo inženiring v tem in prihodnjih mesecih potreboval.

Če bi inženirsko delo za določenega kupca opravil nek drug naročnik, bi pri nas kupil le serijsko blago, ostala dela pa bi opravil sam ali s svojimi kooperanti. Torej bi ostali brez tega zaslužka.

Naš inženiring se trudi, da čimveč del opravi v celoti. Že takoj je treba vedeti, kaj bo šlo od naše redne proizvodnje v naročilo, kaj od tega je ali bo do določenega datuma na zalogi, kaj ni in če bo, mogoče narediti. Drugi del naročila je povsem inženirsko zadeva in treba se je je lotiti s prave strani. Naš razvojni inženirski oddelek bo izdelal načrte za zahtevano obliko in konstrukcijo opreme. Naročnik in prevzemnik del bosta rešila zadeve okoli plačila. Naši inženirski delavci v skupnih službah morajo poznati še nešteto potankosti, s katerimi bodo prišli do realne ocenitve del. Če bo ta vnaprejšnja ocena nepravilna, je to lahko naš minus.

Naši delavci v inženiringu imajo tako vedno cel kup dela. Če se dela ne da opraviti dopoldne, ga je treba popoldne. Delo je treba končati v določenem roku. Velikokrat zmanjka časa za izdelavo detajlov. Vodja inženiringa ing. Lojze Kahne je povedal, da bi rabili še enega sposobnega in kreativnega komercialista, ki bi bil pripravljen po potrebi delati tudi več, kot običajni delavnik.

Ko so za neko naročilo osnovne zadeve urejene, je treba pristopiti k realizaciji. Kar Stol ne more narediti sam, da delati kooperantom, s katerimi ima že daljše obdobje trdne delovne stike. Zanimalo nas je, kakšna je izdelavna kvaliteta teh ljudi. Ing. Kahne je rekel, da v glavnem zelo dobra, nekateri izvajalci so lahko za vzor našemu tovarniškemu delu.

Inženirski kooperanti se držijo dogovorjenih rokov. Za delo si vnaprej preskrbe material, lahko z vnaprejšnjim plačilom, lahko pa ta material dvignejo v naši delovni organizaciji.

Kot smo že omenili, je vrst del za inženirsko opremljanje izredno veliko. Toliko mora biti tudi izvajatelj. Nekatera dela so seveda manjšega obsega. Kooperantje tudi nimajo vsak trenutek časa za velika ali manjša naročila in se je treba z njimi za vsak primer posebej dogovoriti.

Inženiring je torej vodja kompletne izvedbe, jamči za dogovorjeni datum in kvaliteto vseh izvajalcev. Ko preteče določen čas, mora biti delo nared. Običajno morajo na terenu montažni delavci delati tudi v podaljšanem delovnem času, ob sobotah in tudi ob nedeljah. Nekatera manjša dela na objektu je treba v celoti opraviti ob koncu tedna. Delo se začne v petek po drugi uri in mora biti končano pred ponedeljkom zjutraj.

Ing. Kahneta smo vprašali, kako je z zasedenostjo naših zmogljivosti. Povedal je, da smo si za sedaj pridobili dovolj dela, pozitivne pa so tudi priprave za nekako pol leta vnaprej.

Res je, da se za nekatera dela zainteresirani naročniki oglasijo v Stolu, da so naročila pridobljena tudi preko projektivnih birojev; res pa je tudi, da je danes delo veliko težje dobiti kot pred časom. Treba je biti v stalni akciji, v neprestanih stikih z morebitnimi naročniki, treba se je dogovarjati in telefonirati. Včasih za kako manjšo stvar tudi po desetkrat.

Inženirška naročila prihajajo tudi od naših predstavnikov na terenu in iz naših Interierjev, kateri nekatera inženirška dela s svojimi kooperanti sami realizirajo.

Za to delo je potreben vse večji napor. Ing. Kahne je pohvalil delavce v inženiringu, komercialiste in arhitekta. Če ne bi bilo tolikšnega zalaganja, delo ne bi dobro teklo in ne bi mogli obdelovati tržišča tudi zunaj naših meja, torej za izvoz.

Naša zvesta pomočnika v inženiringu sta kvaliteta in design. Tudi zato imamo prednost pred drugimi izvajalci.

Ni samo plačilo tisto, ki zadovolji izvajalca, pač pa tudi zadovoljstvo naročnika ob prevzemu del. Ing. Kahne je povedal, da so naročniki z našim delom zadovoljni. Stol inženiring je prejel veliko (ustnih in pismenih) pohval.

Pogovor z ing. Kahnatom je pripravil
Ciril Sivec

Korak v višji kakovostni razred je tudi primerno urejen prostor, sodobno oblikovano pohištvo in zelo kakovostna izdelava.

Prizor iz ljubljanskega Interierja.

*»Kaj pa kaj rihtaš?«
»Vedno kakšno reč!«*

Letošnji Stolov dan je bil v vseh pogledih O.K. Bilo je lepo vreme, zelo dobro pripravljen prostor, prijetna glasba in odlična postrežba. Bil je dan, ki ga ne bomo kmalu pozabili.

Vsa zahvala vsem, ki so sodelovali pri organizaciji in uvedbi Stolovega dne. Za vse nas je bilo veliko dela.

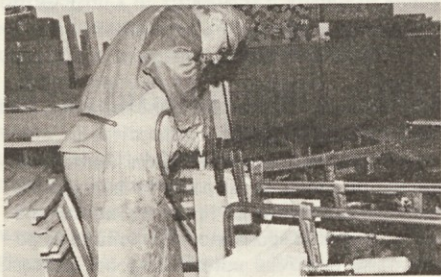

Obisk naših upokojencev je bil na Stolov dan. V avli upravne zgradbe jih je pozdravil glavni direktor Boris Zakrajšek. Upokojenci so njegovim besedam skrbno prisluhnili, še posebej zato, ker je bil njihov Stol tudi tokrat predstavljen kot uspešna delovna organizacija.

Koliko delamo po dogovorjenem načelu

Posebni gospodarski dejavniki, med katere štejemo fizično rast proizvodnje, produktivnost dela in prihodek DO, so merila, s katerimi ocenjujemo gospodarske razmere v DO. Indeksi teh kazalcev so merilo uspešnosti našega gospodarskega delovanja.

Omejil bi se na fizično rast proizvodnje, katera vsebuje pomemben element dela, delež dela z uporabo časovnih normativov. S tem deležem v Stolu, posebno v zadnjem enoletnem obdobju, ne moremo biti posebno zadovoljni, saj znaša za obdobje I.-IX. 1988 40,64 odstotkov. Povprečje deleža za leta 1987, 86, 85, 84 je znašalo 42,70 odstotkov. Dejstvo, da nam delo po normi prinese tudi večjo fizično proizvodnjo, kot delo po času, je argument, da želimo v naših proizvodnih obratih, čim več del izvajati po časovnih normativih. Proizvodni delovni nalog, obremenjen z delom po času je 27,69 odstotkov. To nenormirano delo obsega vpliv prvih serij, posebne operacije, pripravljalne čase in priučevanja. Delež po času je visok, zato se postavlja vprašanje, koliko smejo ti časi odstopati od dejansko potrebnih časov. Tu so odstopanja o dogovorjenem in dovoljenem, da se dodatno stimulirajo delavci po časovnih normativih, kot tista odstopanja, ki so posledica boljše ali slabše priprave in organizacije dela.

Kot v vsakem poklicu, si tudi v mizarstvu ljudje, ki jih delo zares zanima, z leti naberejo veliko izkušenj.

Franc Hribar iz PE-9 je odličen mizar, ki brez težav izdelava najzahtevnejše, posebno oblikovane izdelke.

Razžagovanje ličnic na krožni žagi v proizvodni enoti 2 je na pogled enostavno delo, vendar zahteva določeno strokovnost in obvladovanje dela na stroju.

Pomembno je tudi, da poznamo razloge slabših rezultatov na področju deleža dela z uporabo časovnih normativov. Ti razlogi so zmanjšane serije izdelkov, povečanje dela po naročilih in s tem precej razdrobljene proizvodnje. Razdrobljena proizvodnja pa zahteva poleg cenovnega pokritja večjo angažiranost vseh dejavnikov. Pojavlja se tudi vpliv zamenjave asortimentov, uvedba novih izdelkov ter nove dodelave, predelave, pač vse v smeri čimvečje prilagojenosti kupcu. Ugotovitev, da nam v teh gospodarskih razmerah ta prilagajanja tržnemu načinu opravljanja gospodarske dejavnosti, zado- vlyuje.

Razmere pa povečujejo napore na področju organizacije dela, ki zahteva boljše delo, več zavesti, da nam le delo, to je fizična rast proizvodnje, prinese poleg drugih gospodarskih dejavnikov, večji dohodek. Elementi, ki vplivajo na delež dela, so tudi časovni normativi. Časovni normativi ali predpisani časi izdelave morajo omogočiti, da delavec pravilno izvede delovno nalogo. Važno je, da so časovni normativi čimbolj pravilni in da dejansko porabljeni čas ne odstopa bistveno od planiranih časov.

V DO smo se dogovorili za znane aplikativne ukrepe na področju študija dela, tako korekcij nadpovprečno doseženih kot tudi nedoseženih časovnih normativov. Namen teh ukrepov je zaustaviti padec fizičnega obsega proizvodnje in produktivnosti ob tem, da koristimo notranje rezerve, ki so nastale ob delu.

Ignac Juntez

Kaj je z našimi mladinci?

Naši mladi delajo, kar je obvezno, skupnega mladinskega dela pa se več ne lotijo. Nastalo je mrtvilo, ko vsakdo od mladih pride na redno delo in ob dveh zapusti tovarno. Tako iz dneva v dan. Ostal je le boj za goli obstoj, za prostovoljni napredek pa ni več volje. Splošna kriza je segla tudi v naše mlade vrste.

Mladinec Matej Razdevšek, delavec v odpremni službi, je bil doslej zadnji Stolov predsednik mladinske organizacije. Je zelo razgledan fant, s polno življenjsko voljo, prijeten za pogovor, njegove besede so premišljene. Vendar, kako se je moglo zgoditi, da s takim predsednikom mladinsko življenje ni obstalo?

Mateja smo zaposlili za pogovor. Nekatere mladinske zadeve bomo skušali razkriti, nekaterih pa gotovo ne bomo zmogli.

V 1500 članskem kolektivu je veliko mladink in mladincev. Gotovo so med njimi poleg Mateja tudi taki, ki jih mladinsko družbeno delo zanima in bi radi aktivno delali v

mladinski organizaciji. Ali pa teh ljudi ni več?

Pred leti je bila v Stolu mladinska organizacija zelo aktivna. Posebej aktivni mladinci so bili Marta Kuret, Janez Jež in Srečo Kralj. O mladini se je neprestano govorilo. Delala je, sodelovala je v življenju tovarne, tako pri delu in poslovanju, kot na športnem in zabavnem področju. Gotovo se še spomnite medtozdovskih športnih srečanj, na katerih so se ljudje iz različnih delovnih enot pomerili med seboj. Gotovo se spomnite organizacij, številnih izletov in preizkušanja mladih amaterskih godcev in pevcev, kar je kar dve desetletji živelo na Duplici. Mlade nadebudneže smo gledali v dupliški dvorani in potem še poslušali po radiu. Skratka, o mladih je bilo slišati na vsakem koraku. Ravno nasprotno kot sedaj!

Matej Razdevšek je bil aktiven mladinec v KS Duplica. Postal je njen predsednik mladine. Aktivno je sodeloval z mladinskim občinskim koordinacijskim svetom. Delo ga je veselilo.

Tudi kot Stolov delavec je takoj pokazal zanimanje za mladinsko delo. Leta 1985 je prejšnje Stolovo mladinsko vodstvo zaradi nesoglasij pri organiziranju javne radijske oddaje Glas mladih odstopilo. Mladinci so se torej znašli prepuščeni sami sebi.

Novembra 1985 je Matej postal predsednik Stolove mladinske organizacije. Osnovne enote mladinske organizacije so bile razdeljene po tedanjih tozdih, kjer so mladinci sodelovali tudi pri samoupravnem delu. Mladinski predstavniki so bili povabljeni na seje delavskih svetov, predsednik Stolove mladine je bil vabljen na seje centralnega delavskega sveta. Mnenje mladincev je bilo upoštevano.

V času prevzema dela z mladinci je Matej redno sodeloval na občinski konferenci ZSMS.

V mladincih pa, kot da je po odstopu prejšnjega vodstva po problemih z organizacijo radijske oddaje Glas mladih, ki je bila najavljena brez vednosti mladincev, ostalo nekaj neprijetnega. Gotovo je bilo to podrti zaupanje v medsebojno delo. Tedanji mladinci so se med seboj osebno poznali, skoraj bi lahko rekli, da so skupaj odraščali, močno so bili navezani na skupno delo in uspeh ni izostal.

Matej je že ob prevzemu vodstva Stolovih mladincev to čutil. Z že nekaterimi mladinci je skliceval sestanke, pošiljal vabila. Zavedal se je, da mlad človek ni samo za politično delo, pač pa ga tudi močno zanimajo družabne zadeve. Skupan izlet, skupno smučanje, spoznavanje, to so elementi, ki mlade ljudi zblížujejo in povezujejo medsebojno zaupanje.

Septembra 1986 je šel Matej v enoletno politično šolo. Pouk je bil vsak dan, popoldne po šoli seminarsko delo in razna srečanja. V DO ga je v mladinskem vodstvu tedaj zamenjal Roman Bavdek. Minilo je šolsko leto. Bil je junij 1987. Med tem časom so imeli Stolovi mladinci tri sestanke. Interes za mladinsko delo je padal. Matej ga tudi po vrnitvi v Stol ni mogel oživiti. Mlade je skušal na sestanke pridobiti, da bi se sestali ob pol dveh popoldne, ne po delu. Nič ni pomagalo. Mladinci na sestanke niso hodili. Počakali so do dveh in se izgovarjali na avtobus.

Mladinsko delo na treh ali štirih mladincih ne more viseti. Kot v vsaki organizaciji, je tudi tu potrebno široko sodelovanje. V vsaki delovni sredini so problemi, ki bi jih moral tudi mladi reševati. Kar se ne da rešiti takoj, je treba poizkušati v prihodnje.

Interes do mladinskega dela je brez dvoma padel tudi zaradi izredno slabega stanja v naši družbi. Mladi danes brez pomoči starejših zelo težko začno samostojno življenje, pa naj bo še tako skromno zasnovano. Življenjski stroški so previsoki. Čeprav njihov osebni dohodek ni slab, jim za napredek ne ostaja denarja.

V kamniški občini so morda med petimi večjimi delovnimi organizacijami dve ali tri aktivne z mladinskim delom. V manjših delovnih organizacijah mladinskega dela skoraj ni. Tudi sodelovanje mladincev med eno in drugo tovarno je pasivno.

Mateju Razdevšku je lani novembra podelil mandat Stolovega mladinskega predsednika. Delo mladincev že do tedaj ni bilo dobro, v zadnjem letu je zastalo. Kot da mladincev po tej plati ni.

Ne bi bilo prav, da bi vso krivdo pripisali našim mladim delavcem, ki so svojo organizacijo izpustili iz rok, tudi ne, da bi obsojali vodstvo naše mladinske organizacije, čeprav je Matej rekel, da bi le lahko več naredili.

Vprašati se moramo tudi, kaj smo starejši poleg tega, da sicer imajo redno delo in zaslužek, naredili za mlade. Kaj je naša družba naredila za mladega človeka, da njegov jutrišnji dan ne bo siv, zapuščen. Da ne bo sam sebi prepuščen in ne bo nikogar zanimalo, če si more vsaj za silo urediti življenje.

Rekli smo, da so mladi naša bodočnost, da smo naša družba ljudje, da so ljudje naše največje bogastvo. To smo rekli, da je izviselo kot prazna fraza.

Na srečo ima naš mladinec še redno delo in zaslužek. Po tej plati je vse urejeno. Družbo pa ne zanimajo drugi njegovi problemi, ki jih ima mlad človek vsaj nekajkrat toliko kot starejši.

Naši mladinci so z neaktivnostjo pokazali, da ne verjamejo v prazne besede. Nočejo več delati v mladinski organizaciji.

Zelo narobe je, ker je tako.

C. S.

konferenci so se delegati zavzeli, da se združeno delo, delegatski sistem in družba mora v celoti otresti etatiističnih (poseganje države v gospodarske in zasebnopravne zadeve) in normativističnih spon in razviti novo kakovost v urejanju in funkcioniranju države, pri čemer moramo izhajati iz učinkovanja ekonomskih zakonitosti in tržno-načrtne narave našega gospodarstva.

PROBLEMI DRUŽBENEGA STANDARDA

Prehod k novim razmeram gospodarjenja in razvoja, učinkovanje trga in prestrukturiranje gospodarstva bo odprl tudi velike socialne probleme, predvsem ljudi, ki bodo ostali brez dela, za katere moramo poiskati učinkovite rešitve v sistemu, ekonomski in razvojni politiki. Socialnih problemov ni več mogoče reševati le s socialno politiko, marveč v okviru ekonomske in razvojne politike s krepitvijo učinkovitosti gospodarjenja, večanja dohodka in dosledne delitve po rezultatih dela. Sedanje ekonomske in socialne težave, ki so nastale zaradi prehoda iz obdobja intervencijskih ukrepov k procesom sproščanja cen in krepitve tržnega poslovanja OZD, zahtevajo, da odločneje rešujemo probleme življenjskega standarda tistih kategorij prebivalstva, ki so v najtežjem položaju. Reševanja v sedanjih razmerah ni mogoče odlagati. Breme sedanjih gospodarskih težav, boj za stabilizacijo in izhod iz krize naj bi porazdelili na tisti del prebivalstva, ki ima več in bogateje živi. Odgovornost organov družbenopolitičnih skupnosti je, da se pravočasno in ustrezno lotijo ukrepov davčne politike. Odločno moramo izvajati politiko odpravljanja socialno nesprejemljivih razlik, ki ne izhajajo iz dela in njegovih rezultatov in z doslednim izvajanjem zakonov odvzeti nezakonito pridobljeno premoženje.

RAZLIKA MED SPOSOBNIMI IN NESPOSOBNIMI

Lotiti se moramo temeljnih kadrovskih sprememb s tem, da zaupamo in damo priložnost tistim kadrom, ki imajo strokovno znanje, ustvarjalne sposobnosti in pobude za pogumnejše poslovne poteze. Sodobni procesi bodo neizbežno peljali k razliki med sposobnimi in nesposobnimi, med delom in nedelom ipd. Delavcem moramo poskrbeti samostojno odločanje v OZD o kadrovski politiki in izbiri poslovodnih organov. V reševanju konfliktnih situacij se mora ZK bojevati za uveljavitev ustavnega položaja delavcev in odpravljanja vzrokov. Konferenca posebej poudarja, da se mora ZD hitreje otresti toge, enolične organizacijske strukture, ki ni nastala po ekonomskih merilih in potrebah tržnega gospodarstva. Delavcu bo potrebno zagotoviti ustavno pravico, da sami odločajo, v katerih oblikah združevanja bodo uživali pravico do razpolaganja s celotnim dohodkom in do odločanja o drugih vprašanih družbene reprodukcije.

DEMOKRATIZACIJA ZK

Idejnopolično in akcijsko enotnost ZKJ moramo graditi le z demokratičnim usklajevanjem interesov delavskega razreda narodov in narodnosti Jugoslavije. Nadalje konferenca poudarja, da moramo enotnost ZKJ

Po konferencah ZK

Cilji in ideje, ki so bili zapisani v programu ZKJ že pred 30 leti, so tudi danes vodniki njenega boja za družbene odnose, je bilo med drugim ugotovljeno na konferencah. Da bi hitreje odpravili krizo in zagotovili nadaljnji razvoj na trdnih temeljih, se moramo takoj lotiti globljih reform v gospodarskem in političnem sistemu.

Socializem je v mnogih državah v krizi tudi zato, ker so se vrednote in razmere v družbeni reprodukciji zvečine oblikovale administrativno in voluntaristično (dajanje volji prednost pred razumom), pri čemur niso

samo zniževale objektivnih kriterijev in ekonomske zakonitosti, marveč tudi blokirale temeljno proizvodno silo delovnega človeka in njegovo ustvarjalno pobudo. Posledicam tega razvoja se ni izognila niti naša družba. Mnenje ZK je, da moramo za uveljavitev učinkovanja tržnih zakonitosti poskrbeti, da bosta gospodarski sistem in ekonomska politika omogočala in podpirala vse elemente trga, da se bodo cene oblikovale po tržnih razmerah, da se bo ekonomsko odgovarjalo in tvegalo za odločitve, kar bo prispevek k sodobnejšemu usmerjanju gospod. razvoja. Na

Ob 1. novembru!

Kadar pomislimo na človeka, ki smo ga imeli radi, ki nam je v življenju pomagal, na ljudi, ki so bili boljši od drugih in so več naredili kot je bilo nujno, in teh ljudi ni več med nami, je to misel in spomin na mrtve.

Na tiste ljudi, ki niso bili dobri, neradi pomislimo. Če le moremo, se jim izognemo celo z mislijo.

Za tiste ljudi, ki na umrle med letom ne pomislijo, so ljudje postavili skupni dan – 1. november, ko se bodo morda živi spomnili mrtvih, nekoč naših vsakodnevnih prijateljev, znancev, sorodnikov.

Po umrlih je ostalo njihovo delo, njihov odnos do nas, okolice, do sveta.

Umrli, ki so nam naredili dobro, so naš svetel spomin. Dotaknimo se njihovega spomina s hvaležnostjo. Drugega jim ne moremo dati.

Če ne bi bilo njih, morda ne bi bilo nas, naše življenje bi bilo drugačno, bolj prazno, revnejše!

Živeti samo za sebe ni pravo življenje.

Nekoč bodo po tem sodili tudi nas.

Ali bomo v življenju naredili tudi nekaj za druge in nam bodo nekoč, vsaj za 1. november, namenili hvaležen spomin.

venomer graditi in dokazovati, vselej izhajajo iz delavskorazrednih interesov in ciljev, zahtev družbenega in ekonomskega položaja, razmer delovanja in reševanja problemov posameznih okolij. Rezultati so možni ob demokratičnem notranjem življenju v ZK in od odkritega in kritičnega preučevanja vsakega predloga. Enotnost ne more biti ne sinonim za monopolitično vlogo politične organizacije, tudi ni več trpeti, da bi člani, organi in organizacije v ZKJ samovoljno odločali, katere izmed sprejetih stališč kongresa ali sklepov CK ZKJ naj bi izpeljali in katere ne. Stališča in sklepe, ki jih je sprejela večina po demokratičnem postopku, morajo izpolnjevati tudi tisti člani in organizacije, ki so bile drugačnega mnenja. Na konferenci ZKJ je bilo izrečnih dosti kritik na vodstva ZK in postavljena zahteva njihove odgovornosti za enostavnejše delovanje ZKJ. Zaključki te konference so tudi, naj se odpravijo vzroki, zaradi katerih se v praksi nekaterih organizacij bolj uveljavljajo republiški ali pokrajinski interesi ali interesi samozvanih elit, ne pa interesi delavskega razreda narodov in narodnosti.

ODGOVORNOST CK ZKJ IN PREDSEDSTVA CK ZKJ

Sedanji čas in vsebine zahtevajo kakovostno nov način delovanja ZK, neposredno demokratično udeležbo članstva v graditvi in izvajanju politike, nenehno odprtost za vplive in kritike delavskega razreda in ljudstva ter njihove pobude. V duhu zahtev za demokratizacijo vseh družbenih odnosov je potrebno negovati kulturo kritičnega političnega dialoga, pokazati več smisla za upoštevanje drugih mnenj in argumentov in v načelni razpravi prihajati do najbolj smotrnih odločitev in načina, kako jih bodo vsi, tudi tisti, ki so ostali pri odločanju v organih in organizacijah ZK v manjšini, učinkovito izvajali.

Konferenca je veliko pozornost posvetila tudi javnosti dela, samoupravnemu političnemu pluralizmu, Kosovu, preprečevanju napadov na JLA in vprašanjem, ki so prisotni med ZK in mladimi.

Glavni poudarki obeh konferenc, tako slovenske kot tudi ZKJ, pa so: v celoti uveljaviti gospodarske zakonitosti, odpraviti pretirani normativizem v urejanju gospodarskega življenja, opuščati administrativno posredovanje v gospodarstvu in odstranjevati druge neekonomske ovire. Konferenci ZKS in ZKJ sta za nami, sedaj torej nastopa čas povečane aktivnosti v vrstah ZK. Obe konferenci sta tako med članstvom kot tudi med nečlanstvom, bili v središču pozornosti, saj so jih podrobno spremljala skoraj vsa sredstva javnega obveščanja.

Člani ZK v Industriji pohištva »STOL« se nismo vedno sestajali, da bi analizirali splošno znana stališča. Eden izmed razlogov je tudi, da smo pobudniki številnih ukrepov, ki dajejo zadovoljive rezultate v DO. Dobro delo in tovariški odnosi do sodelavcev je spodbuda za uresničitev skupno zastavljenih ciljev. Uresničevanje le-teh pa se mora odražati v poslovanju in učinkovitih aplikacijah organizacije dela. Stališča, sprejeta na obeh konferencah ZK bodo gibala in nosilci najširše ustvarjalne akcije za stabilnejši materialni razvoj naše družbe ter del vsakdanjega dela in življenja.

Ignac Juntež

IZ VZORČNE DELAVNICE

Vzorčni mizarji in pa vzorčna delavnica v Glasilu Stola še niso bili posebej predstavljeni. Morda le s kakšno slikovno objavo nagrajenega izdelka iz razstav in sejmov.

Skušal bom na kratko predstaviti naše delo in težave, s katerimi se srečujemo.

Delovna organizacija zaposluje trenutno pet vzorčnih mizarjev, kar je glede na velikost kolektiva, njegovih razvojnih zmožnosti in specifičnosti (raznolikosti) izdelkov, vse-kakor premalo.

Vse do aprila meseca tega leta smo delali v sklopu PE-5 ali takoimenovane neserijske delavnice. Od takrat dalje pa smo priključeni k skupnim službam – razvojni sektor. Ostali pa smo še v isti delavnici, kar nam povzroča tudi precej težav.

Zakaj? Ime »neserijska« je že zdavnaj preraslo svoje okvire, ker se ne izdelujejo več neserijski izdelki, ampak so v proizvodnji velike serije. Tako pride velikokrat do zasedenosti vseh strojev, kar nam povzroča težave na obeh straneh. Rešujemo jih z dobrim medsebojnim sodelovanjem med tov. Humarjem, vodjem strojnega oddelka in nami.

V kratkem bo dograjena nova vzorčna delavnica. Naša želja je, da bi imeli v njej čimboljše pogoje za delo. Kajti le z dobrimi stroji, kateri so hitro prilagodljivi za razne in natančne nastavitve, je možno izdelati izdelek v čim krajšem času in ustrezne kvalitete. Danes ima rek »čas je zlato« čedalje večji pomen.

Brez dvoma pa bo tudi v novi delavnici prihajalo do raznih težav. Te pa bodo naslednje:

- nemogoče je imeti vsa rezila, katere vzorčarji potrebujemo za svoje delo.
- prav tako bo problem površinska obdelava, posebno v zimskem času.

Iskanje rezil in pa pomanjkanje le-teh pa nam je že do sedaj jemalo precej časa. Razne profile rezil si moramo izdelati kar sami, ker velikokrat sploh ne obstajajo.

Pa še nekaj o delu vzorčnega mizarja. Delo vzorčnega mizarja je izredno zahtevno, raznoliko in zanimivo, seveda za mizarja, ki ima rad svoj poklic in ki se trudi, da bo svoj izdelek čimbolj kvalitetno izdelal. Dobro se mora spoznati na načrte in tehnologijo, imeti mora smisel in občutek za oblikovanje, biti mora iznajdljiv in komunikativen, da se lahko sporazumemo, kako je potrebno izdelek izdelati.

Čimbolj naj bi poznal tudi tehnologijo DO. Izdelek kot unikat ali vzorec je največkrat lahko oblikovati takorekoč ročno. Če pa pride do izdelave v seriji, pa je že potrebno vedeti, ali se bo dalo delo izvesti strojno, ali pa je treba določene stvari spremeniti.

Vzorčni mizar mora biti večš svoje stroke. Poznati mora takorekoč vse stroje in varnost pri delu, to še posebno zato, ker bi mu šablone in pripomočki vzeli preveč časa, če bi jih izdelal tako, kot jih je potrebno izdelati za serijo.

Kljub temu pa si mora izdelati šablone, ki mu zagotavljajo varno delo. Do sedaj nam je to uspevalo, saj večjih nesreč pri našem delu še ni bilo. To dokazuje, da smo za delo dobro usposobljeni in se zavedamo nevarnosti, ki nam pri našem delu pretijo.

Vzorčni mizar dela izdelek od začetka do konca. To je izdelava, kjer je treba rešiti veliko problemov.

Običajno je izdelava pogojena še z določenim datumom, kar delo še dodatno obremeni.

Mislím, da bi v to delo morali vključiti mlade ljudi, ki bi ga z veseljem in zavzetostjo opravljali. Delo zahteva večletne izkušnje in resnično zalaganje. Delo ni enostavno, kot si morda nekateri predstavljajo. Šele ko prideš na delovno mesto, se pokaže, koliko je kdo usposobljen. Starejši vzorčni mizar lahko uči mladega mizarja do takrat, ko še dela. Po odhodu v pokoj je prepozno.

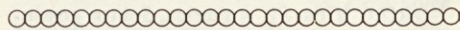
V času, ko prihajajo do vse večje veljave izdelki iz lameliranega lesa, si moramo izdelati tudi modele najrazličnejših oblik. Vendar pa pri izdelavi le-teh nimamo težav. Težave nastopijo največkrat zaradi prekratkih rokov. Tak izdelek pa obdrži kvaliteto le kratek čas. Ker se laminat v tako kratkem roku ne posuši in ne aklimatizira dovolj, pride pozneje, že ko je površinsko obdelan, do rahlega odstopanja furnirja in do pokaanja laka, posebno na profiliranih izdelkih. Pride pa tudi do manjših deformacij oblike. Zato bi za tak polizdelek morali predvideti vsaj deset dni sušenja in temperiranja. Vendar za to, kot rečeno, največkrat ni časa.

V vzorčni delavnici izdelujemo vzorce za razne kupce, ki želijo imeti primerek, da se lažje odločijo za naročilo. Ta izdelek po vzorcu lahko še spremenijo.

Izdelujemo tudi vzorce in različne izdelke ter opremo za sejme in razstave po načrtih naših artiklov. Naši izdelki so na raznih sejmi in razstavah dosegli že veliko uspehov. O ustvarjalnem delu v Stolu pričajo priznanja in največje nagrade tako doma, kot v tujini.

Na ta priznanja in nagrade pa smo ponosni tudi vzorčni mizarji, saj je v njih naš trud, zavzetost in želja po lepem in kvalitetnem izdelku.

Tone Makše

Na srečanju upokojencev se vedno porodi tudi kakšna preprosta šala.

Dva upokojenca sta se srečala. »Živijo, zopet dva leto dni mlajša, kaj ni lepo.«

Nek naš upokojenec je šel s Stolovega dne zelo rano domov. Drugi ga je vprašal, zakaj to, pa mu je odgovoril: »Pravočasno se moram vrniti, če ne, me žena ne pusti, da bi prespal v hiši.«

Med skupino novih upokojencev je padlo vprašanje, če so že vsi v pokoju ali je še kdo na dopustu. Ker so bili že vsi v pokoju, so si bili tudi po tej plati enotni.

KADROVSKE SPREMEMBE

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI:

BEČIRAGIĆ Murat, dipl. ing., Interier Sarajevo
LJUTA Mehmed, NK delavec, PE 8, iz JLA
TONIN Marija, NK delavka, PE 6
PURKART Robert, lesar. tehnik, PE 9
JAMŠEK Anton, lesar šir. profil – pripravnik, PE 8, za dol. čas
PETARČIĆ Danilo, dipl. ing. lesarstva, OPP

KUNSTELJ Tomaž, dipl. ing. lesarstva – pripravnik, RRS, za dol. čas
LOBODA Marjan, strojni tehnik – pripravnik, STS, za dol. čas
MESARIĆ Kruno, obdelov. lesa – pripravnik, PE 4, za dol. čas
HACIN Vinko, lesar šir. profila – pripravnik, PE 8, za dol. čas
GROŠČELJ Matjaž, lesar šir. profila – pripravnik, PE 7, za dol. čas
GRKMAN Aleš, lesar šir. profila – pripravnik, PE 9, za dol. čas
ERBEŽNIK Boštjan, obdelov. lesa – pripravnik, PE 6, za dol. čas
ZAVEC Valter, obdelov. lesa – pripravnik, PE 6, za dol. čas
KAKER Igor, lesar šir. profila – pripravnik, PE 5, za dol. čas
POVŠNAR ERIK, preoblikov. kovin – pripravnik, STS, za dol. čas
KROŠELJ MATJAŽ, lesar tehnik – pripravnik, PE 8, za dol. čas
BILBAN Aleš, lesar šir. profil – pripravnik, PE 9, za dol. čas
RAKOŠ Iztok, obdelov. kovin – pripravnik, PE 3, iz JLA

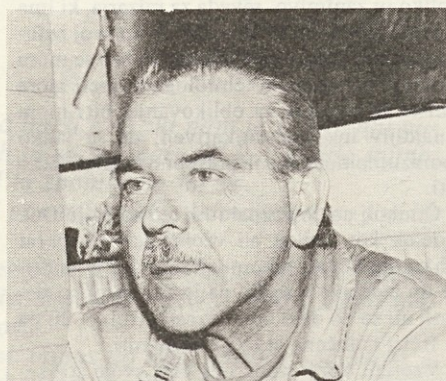
DELOVNO RAZMERJE SO PREKINILI:

SMODIŠ Zdravko, KV vozni ličar, PE 9
MALI Srečko, lesar šir. profila, PE 8, v JLA
ČERNEVŠEK Janez, NK delavec, PE 7, v JLA
REPENŠEK Janez, obdelov. lesa, PE 9, v JLA
VRHOVNIK Damjan, NK delavec, PE 2, v JLA
KVEDER Marko, lesar šir. profila, PE 2, v JLA
ŽIBERT ALEKSANDER, lesar, tozd Prodaja, v JLA
KOGELJ Sašo, lesar, PE 5, v JLA
KOPRIVEC Andrej, NK delavec, PE 8
GRILC Vida, PK kuharica, Sektor gostinstvo
KAKER Marko, lesar šir. profila, PE 8, v JLA
BURJA Franc, lesar. delov., PE 5, upokojen
ULČAR Jože, KV mizar, PE 2, upokojen
ZALOKAR Kristina, NK delavka, PE 6, upokojena
MARINŠEK Ana, PK politirka, PE 7, upokojena
STOPAR Vida, NK delavka, PE 8, upokojena
ŠTANCER Ivana, NK delavka, PE Motnik, upokojena

NENADOV Radivoj, NK delavec, STS, upokojen
BURJA Antonija, PK delavka, PE 6, upokojena
TRDIN Valentin, PK mizar, skupne službe, upokojen
ŠKALIČ Jože, KV stroj. ključavničar, STS, upokojen
ZLATNAR Alojz, KV jermeničar, PE 4, upokojen
KUBELJ Marija, NK delavka, PE 2, upokojena
DEKLEVA Ana, NK delavka, PE 6, upokojena

Stol za dobre in zveste delavce pripravi posebna priznanja. Ker je vseh Stolovih delavcev veliko, je precej tudi nagrajencev. Slovesni trenutki so prijetni za povabljeni, še posebej pa za tiste, ki so za svoje delo prijeli priznanje.

Tudi v tej številki želimo napisati nekaj besed o našem kovaču Jožetu Letnarju. Zopet je bil na zveznem tekmovanju kovačev in dosegel odlično drugo mesto. Jože dela zadnje delovno leto in bo leta 1989 odšel v pokoj. Torej ni več mlad, volje in elana pa ima več kot marsikateri mlad delavec. Izredno je tudi njegovo znanje in sposobnost, da v odmerjenem času neki izdelek konča.

Čestitke za vse vrline!

KLEMEN Ivan, KV mizar, PE 8
JAVORNIK ROMAN, NK delavec, Interier Celje
LUKANC Franc, NK delavec, odpr. skladišče, upokojen
URŠIČ Marija, NK delavka, PE 7, upokojena
ZDRAVKOVIČ Ljiljana, ekonom. tehnik, Interier Beograd, upokojena
BABIĆ Stjepan, KV mizar, Interier Sarajevo, upokojen
SIKOŠEK Tilka, PK delavka, PE 5, upokojena
OSOLIN Janez, KV mizar, PE 7, upokojen
POHLIN Milan, KV mizar, kontrola kvalitete, upokojen
VIDIC Konrad, VK lesar. delov., Kontrola kvalitete, upokojen
SLAPNIK Vinko, KV mizar, tozd Prodaja – servis, upokojen
KLEMENČIČ Franc, PK delavec, PE 4, upokojen
PESTOTNIK Ana, NK delavka, PE 6, upokojena
MONETA Alojzija, PK delavka, PE 7, upokojena
JERMAN Terezija, finančni delav., skupne službe, upokojena
ZUPAN Milena, PK delavka, PE 7,
MUŠIČ Tomaž, NK delavec, PE 7, za dol. čas
VOZELJ Simona, KVC admin. skupne službe
BURNIK Andrej, KV slikopleskar, PE 9
TIČAR Ladislav, NK delavec, tozd Prodaja – skladišče, upokojen
BERLEC Peter, NK delavec, PE 7, upokojen
BERLEC Andrejka, kemijski tehnik, PE 8
KLISURIĆ Mara, kmetijski tehnik, skupne službe, za dol. čas
PETERNELJ Milan, KV mizar, PE 8, upokojen
JAKOVLJEVIĆ Ivica, arh. tehnik, Interier Beograd, za dol. čas
Oddelek za delovna razmerja

ŽILICA MU NE MIRUJE

Na viličarju spreten, da je kaj, v brzini naprej, nazaj, vrti volan brez muje, medtem okolico si ogleduje.

Pot neslišno si utira.
Od zadaj nežni spol izbira.
Jim za hrbtom govori, pretirava,
to najljubša mu je zabava.

Pozoren je na leta.
Bolj všeč so mu dekleta,
mirna, tiha, nepreglasna,
in okolica naj bo jasna.

V skupini, na enem mestu zbrani, razposajeni, nasmejani.
Med njimi mu ni enak.
Ostal naprej bo on prvak. Franc Ravnikar
grobi razrez

»Nekateri delavci delajo določeno kvaliteto le zato, ker sicer njihovo delo ne bo priznано, za dobro kvaliteto izdelkov pa jim je še vedno malo mar.«

14 NOVIH UPOKOJITEV

V drugi polovici poletja in jeseni so tako ali drugače izpolnili pogoje za upokojitev naši dosedanji delavci, katerih se bomo z nekaj podatki dotaknili v drugem delu sestavka. Tudi to srečanje je bilo slavnostno in prijetno, kot je nekaj posebnega vsak obračun uspešnega dela. Srečanje je bilo v sejni sobi poleg delavske restavracije in ji je posebna uredjenost, ki je bila namenjena za to priložnost, dajala prijeten občutek. Zopet so se zbrali ljudje, ki v tem času zapuščajo svoja delovna mesta in nekaj njihovih vodij. Bil je kratak pogovor o življenju in delu, po številki sicer le enega odstotka naših delavcev, po drugi strani pa zopet utrinek Stola v malem.

Predsednik delavskega sveta Ervin Horvat je tako, kot že večkrat doslej, nagovoril skupino upokojencev in z mislijo, da je življenje, če ga gledaš naprej, navidezno dolgo, ko ga pa pogledaš nazaj, zelo kratko, zbudil občutek, da je človekova dejavnost smiselna in polna ob aktivnem ustvarjanju, ki ga potrjuje sodelavci in širša okolica.

Predvsem je zanimivo, da delo, ki je opravljeno z voljo in veseljem, ni težko, da največkrat tako delo prehitro mine in z njim leta življenja. Kako prijetno je, ko marsikateri od naših ljudi nasmevano reče, da bi še delal. Je pa človekovo življenje drobec časa, kjer se ne da stopiti nazaj, pač pa pot vodi vedno le naprej.

Novo skupino upokojencev je nagovoril tudi glavni direktor Boris Zakrajšek, ki se je z nekaj besedami dotaknil sedaj že kritičnih jugoslovanskih razmer:

»Brez gospodarske reforme, ki bo spoštovala zakonitosti proizvodnje in trga, ne more biti pravega napredka. Z nespornostmi in napakami vodilnih skupin v jugoslovanskem prostoru in številnih neodgovornih posameznikov smo dosegli stanje, ki lahko pripelje v bratomorno vojno. Delovni človek se je vedno boril za obstoj in bil trdno prepričan, da more biti jutri bolje. To smo vedno pričakovali. Sedaj pa smo priča dogodkom, ko odpuveduje zdrav razum; napake, ki so dosegle gornjo mejo, se očitajo tudi tistim ljudem, ki hočejo mirno, postopoma in učinkovito razreševati naše slabo stanje. Stanje se mora razrešiti, ustvariti se morajo pogoji, da zdrave ideje padejo na plodna tla.

Ob dogodku, kot je upokojitev, ki je prav tako pomemben trenutek v življenju kot drugi mejniki, ki se jih vsak starejši človek spominja, vsakdo nujno pomisli, kaj ga v naši družbi čaka v prihodnje. Za delo naj bi mu družba vrnila moralno in materialno zagotovilo.

Splošni krizi se tudi v naši delovni organizaciji ne moremo izogniti. Domači trg ni sposoben prevzeti naših izdelkov, zato smo prisiljeni v izvoz. Intenzivneje si moramo prizadevati za izvoz opreme za poslovne prostore. Zato v prihodnje brez našega skupnega dobrega znanja ne bo šlo. Veliko premalo je, da znajo naši delavci vložiti iverko v obdelovalni stroj in jo po opravljeni operaciji odložiti. Potrebno je dobro usposabljanje delavcev, šole in razvoje.

Sodelovati moramo z ožjo in širšo okolico, vse več s širokim svetom. Na tem področju so dobri začetki že narejeni, kar vsakdo, ki ga

zanima širše dogajanje, lahko vidi v raznih sredstvih javnega obveščanja in tudi drugod. Svojo prisotnost moramo dati tudi v kulturnih zadevah, ki lahko predstavljajo našo dejavnost in so povezane s proizvodnjo. Ozreti se moramo tja, kjer nas potrebujejo, sodelovanje pa bo v obojestransko korist.«

Sledil je slovesni del srečanja in kratak pogovor o življenju naših tokratnih gostov. Od štirinajstih povabljenih se jih je udeležilo dvanajst. Kot običajno, smo jih zaprosili za nekaj besed, ki bodo morda zanimale tudi druge naše delavce.

Lukanc Franc (54 let) je delal polno delovno dobo, čeprav mu do šestdesetih let manjka lep kos poti. V Stolu je bil od leta 1948. Delal je v furnirni, mizarni, v oddelku kovinskih ogrodij in nazadnje v odprtem skladišču ob stolarni. Dobro se počuti. Doma ga čaka veliko dela, ker se je lotil dograditve hiše, obdeluje pa tudi košček zemlje.

Uršič Marija (51 let) je dopolnila 35 let dela, vse v Stolu. Delala je v površinskem oddelku stolarne in v montaži. Za svoje delo v Stolu je rekla, je bilo včasih hudo, včasih pa dobro. Je zdrava. V pokoju bo delala na nji-vici.

Sikošek Tilka (49 let) je vso delovno dobo opravila v Stolu. Delala je v strojni stolarni in 17 let v tapetniški. Pred upokojitvijo je imela težko nesrečo in dalj časa ni mogla hoditi. V pokoju bo urejala hišo, vrt in pazila na vnučka.

Osolin Janez (60 let), delovne dobe 40 let, vso v Stolu, je izučen mizar. Delal je v mizarni in potem v montaži stolarne. Tudi sedaj je še v njem športni duh. Rad hodi tudi v gozd. Dobro se razume s sorodniki in je nasploh optimistično razpoložen.

Pohlin Milan (55 let) je v Stolu delal nekaj manj kot 37 let. Izučil se je za mizarja, 20 let je delal v mizarni, 10 let je bil v skladišču v proizvodni enoti 2 in 4 leta kontrolor izdelkov. V pokoj je šel predčasno, bolijo ga noge. Rekel je, da tudi v prihodnje ne bo mogel kaj posebnega delati.

Vidic Konrad (60 let), 40 let delovne dobe, vso v Stolu. Delal je v strojni mizarni in bil kontrolor izdelkov v proizvodni enoti 2. Dobro se počuti. Doma ima dovolj dela, okoli doma, v vrtu in še drugo.

Slapnik Vinko (52 let) je svojo delovno dobo prebil v Stolu, to je 30 let. Delal je v vzorčni delavnici, v strojni mizarni in slednjič v servisni delavnici. Boli ga hrbtenica, a bi še rad delal. Čez Stol nima pripombe. V pokoju bo opravljal hišna dela in pazil na vnjučke.

Klemenčič Franc (59 let) ima delovne dobe 33 let, v Stolu 29 let. Delal je v brusirni stolarni in sedaj na žagi pri jarmeniku. V pokoj je šel invalidsko, imel je srčni infarkt. Za prihodnje nima posebnih načrtov. Pešočil bo in se vozil s kolesom. Rad dela tudi na vrtu.

Moneta Alojzija (51 let), delovne dobe 35 let, vso v Stolu. Delala je v strojni stolarni. Je zdrava, rada bo šla na kak izlet, rada pa tudi kolesari.

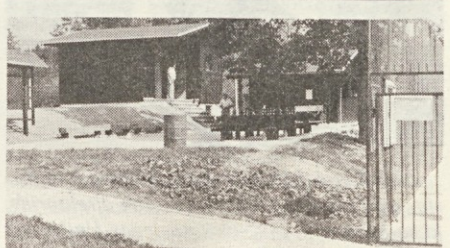
Jerman Terezija (50 let), dela 35 let, skozi v Stolu. Opravljala je razna dela v stolarni tudi kot poenterka in leta pred upokojitvijo v skupnih službah. Je zdrava. Ob selitvi v svojo hišo v Šmarci ima veliko dela.

Peterelj Milan (55 let) ima delovne dobe 36 let in pol, v Stolu 35 let. Delal je v ročni in strojni mizarni. V pokoj je šel predčasno, boli ga križ. V pokoju bo opravljal lažja dela, malo pa si želi tudi oddahniti.

Berlec Peter (56 let), delovne dobe 37 let in pol, 35 let v Stolu. Delal je v strojni stolarni. Muči ga naduha. Stanuje v Srednji vasi v Tuhinju. Opravljal bo dela okoli doma.

Pestotnik Anica iz proizvodne enote 6 in **Tičar Ladislav** iz tozda Trgovina sta preostala člana skupine novih upokojencev srečanja, ki smo ga opisali, se nista udeležila.

Ciril Sivec

K športnemu igrišču ne spada le poravnani teren in nekaj športnih orodij, temveč tudi spremne zgradbe, ki služijo za boljše počutje in lažje opravljanje športnih dejavnosti.

Naša dekleta na Unilesovih igrah v kamniški telovadnici. Čestitamo jim za vztrajnost, ki se je drže že več let in za svež in uspešen nastop.

Kegljáč Miro na igrišču v kamniški Planinki. Dati mu moramo vse priznanje. Zna kegljati in noben napor mu ni pretežak. Posebno, ker gre za Stol.

Prizor iz telovadnice osnovne šole Duplica. Za loparje so prijeli naši in drugi delavci sozda Uniles.

Pavel Škrlep, kontrolor kvalitete v Slogi v Mostah, se je kot tekmovalca odlično izkazal.

Tudi Lojze Leb (nekdanji Stolovec) iz Poslovnega združenja Les je na igrah direktorjev, ki so popestrile zaključek nastopov Unilesovih športnikov, sestavljal kmečki stol. Gledalcev seveda ni manjkalo.

Uspeh sestavljalcev je bil precej izenačen. Videli smo, da so naši predpostavljene tudi v praktičnem pogledu dobro izkušeni.

8. LETNE ŠPORTNE IGRE UNILES

Če prisluhneš navidez zelo mirnim Stolovim delavcem, kako zavzeto se lahko pogovarjajo o športu, si nekako presenečen. Različno gledanje na isti športni dogodek ali na športnika je lahko predmet izredno ostrega pogovora, seveda z nekoliko različnimi ugotovitvami. Verjetno se naši delavci iz delavnice o poslovnih rezultatih niso nikoli tako zavzeto pogovarjali, kot prav o športu. In to največkrat taki, ki se z nekim športom niso nikoli aktivno ukvarjali. Poleg različnih drugih misli, mi je bila ta misel nekajkrat v glavi, ko smo se oni teden pred 17. septembrom pripravljali na velike Unilesove letne igre na Duplici.

Prav je, da se poleg dela zanimamo tudi za druge zadeve in kaj je bolj zdravega in koristnega kot šport? Ljudje se med seboj spoznavajo, navezujejo nova prijateljstva in se pogovore o marsičem, tudi o delu in podobnem. Če so na istem kraju še ljudje iz iste sestavljene organizacije, lesarji, ki predstavljajo dobro polovico slovenske lesne stroke, je to dogodek, ki mu je treba nameniti veliko pozornosti.

Dnevi pred 17. 9. so bili kisli in hladni in pozorno smo poslušali vremensko napoved, ki je tudi za soboto napovedovala oblačno vreme z manjšimi padavinami. Zasakala pa se je tudi športnikom v prid. Cel dan je bil suh in primerno lep.

Na Stolovem parkirišču pred upravno zgradbo in ob športnem igrišču v Šmarci so se po osmi uri zjutraj pričeli ustavljati avtobusi, kombiji in tudi osebna vozila. Prihajali so delavci – športniki Lesnine, Marlesa, Mebla, Novolesa, Javorja, Krasopreme, Lika, Tribune, Hoje, Iztoka, delovne skupnosti skupnih služb Unilesa in seveda naši, Stolovci, kot gostitelji velike športne manifestacije, ki naj se ta dan odvijeta v kamniškem koncu.

Na prišlekih se je takoj videlo, da so vedri ljudje, čeprav niso poklicni športniki, pač pa lesni delavci v proizvodnji in na drugih delovnih mestih, ki pomagajo, da delo pri proizvodnji pohištva in opreme boljše teče.

Zbrali smo se na enem mestu, da si pokažemo, kdo je boljši v malem nogometu, šahu, streljanju, odbojki, namiznem tenisu, balinanju in kegljanju. Športnike je morda malo le skrbelo, kateri v dokaj dolgi vrsti bodo, preveč pa seveda ne, ker edini namen takega športnega srečanja vendar ni, da bi segali le po prvih mestih, ker je teh premalo, pač pa, da vemo, koliko močan in stiren je kdo od nas.

Na lepo urejeno travnato zelenico so v skupinah, ki so predstavljale športnike ene delovne organizacije, zakorakale ženske in moški in v urejeni vrsti dale vedeti, da se bodo disciplinirano borile za svoj kraj in svojo delovno organizacijo. Zaigrala je Kamniška godba. Zbrane sta pozdravila Stolov direktor Boris Zakrajšek in predsednik sozda Uniles Marjan Planinc. Oba sta zaželela pravo športno igro, prijetno počutje in zadovoljstvo ob sodelavcih Unilesovcih. Tako sta najvišja predstavnika gostitelja Stola na Duplici in sestavljene organizacije Uniles s svojo prisotnostjo pripomogla k prijetnemu športnemu

dnevu in želji, da to tradicijo nadaljujemo tudi v prihodnje.

DO Stol je v preteklih letih namenila izdatna sredstva za obnovo in novo izgradnjo športnih igrišč v najožji okolici, ki naj dobro in redno služijo tudi Stolovim delavcem in je zato športni center v Šmarci izredno lepo urejen kompleks.

Tako raznovrstnim športnim srečanjem, kot so letne Unilesove igre, pa v celoti vendar ne more služiti. Športnih panog je bilo vsaj osem in še nekaj teh je bilo deljeno na ženski in moški del. Torej je bilo treba oditi še drugam v kamniški konec in poiskati ustrezna igrišča. Gostimo smo pomagali, da so se lažje znašli, za lažje premagovanje ovir pa je bila dovolj močna informacijska služba in celo narisani zemljevidi, kjer se bo kaj dogajalo. Mali nogomet in šah sta bila na športnem igrišču v Šmarci, streljanje je potekalo v spodnjih prostorih Kulturnega doma na Duplici, balinanje je bilo za tem domom, namizni tenis v osnovni šoli na Duplici, odbojka v hali za Metalco v Kamniku in kegljanje na kegljišču Planinka v Kamniku. Drugače pač ni šlo, odmaknjenost posameznih igrišč in drugih mest za opravljanje disciplin pa je vplivala na manjšo povezanost skupnega dogajanja. Še tisti, ki smo dogajanje spremljali kot opazovalci, smo imeli dovolj problemov, da smo bili ob pravem času na pravem mestu.

Ob spremljanju iger se je videlo, da so športniki bolj disciplinirani ljudje kot tisti, ki se s športom niso nikoli ukvarjali. Mirno so čakali na športne nastope, opazovali skupine svojih nasprotnikov, se pogovarjali s prostimi tekmovalci, ob športnem srečanju pa skušali dati vse od sebe.

Problem so bili manjkajoči športniki, ki so bili sicer obljubljeni, vendar niso prišli. Problem je bila tudi redukcija toka na kegljišču v Planinki, ko je bilo treba kar precej časa čakati. Drugih večjih problemov menda ni bilo.

Ob 14. uri popoldne so se vsi športniki zopet zbrali na igrišču v Šmarci. Sledila je pogostitev in družabni del srečanja. Kot neuradna panoga je bila pred tem na tem mestu igranje tenisa na lepem igrišču.

Pravijo, da kozarček dobre kapljice požene kri, glasba pa temperaturo dvigne še za nekaj stopinj. Igral je ansambel Na sončni strani Alp, vrle delavke Stolovega obrata Družbena prehrana so se zopet odlično izkazale, da ni nikomur ničesar manjkalo in športnike je za nekaj časa nehala mučiti vprašanje, kateri so pravzaprav bili. Na uradno razvrstitev je bilo treba še nekaj časa počakati. Vmes pa je bil čas za družabne igre, katerim so športniki številnih Unilesovih delovnih organizacij namenili veliko večjo pozornost kot Stolovi delavci na svojem letnem srečanju, ko je bil za izvedbo tekmovanja problem, kje dobiti nastopajoče. Športniki, kot rečeno, so ljudje, ki ne gledajo na vsako malenkost in vsako zamerilo, pač pa skušajo prav z nastopom sprostiti sebe in razvedriti gledalce. Tek dvojic v vrečah, kjer sta se skupna tekmovalca držala za palico, je izzval veliko smeha. Vemo, da se v vreči ne more teči, čeprav to zvrst tako imenujemo. Gledali smo skakanje z vrečami, padce in drugo, ki je povezano s tem šaljivim tekmovanjem. Temu podoben je tek trojic na smučeh, kjer se vsaka napaka neprijetno

maščuje, gledalce pa temu primerno zabava. Smeha, tega našega tako redkega spremljalca, ni hotelo biti ne konca ne kraja.

V finalu neuradnega dela so nastopili direktorji DO in sestavljali precej zahteven kmečki stol. Zelo so se zavzeli za nalogo, rezultat pa je bil precej izenačen.

Prišel je večer, muzikantje so neutrudno igrali, športniki in drugi so plesali, sklepala so se nova poznanstva, naklonjenosti, za vse ni bilo časa.

Končna skupna razvrstitev 8. letnih Unilesovih iger je naslednja: 1. Stol, 2. Lesnina in Ljubljane, 3. Marles iz Maribora, 4. Meblo iz Nove Gorice, 5. Novoles iz Novega mesta, 6. Javor iz Pivke, 7. Krasoprema iz Dutovelj, 8. Liko iz Vrhnike, 9. Tribuna iz Ljubljane, 10. Hoja iz Ljubljane, 11. Iztok iz Mirne.

V Unilesove igre spada tudi streljanje z zračno puško. Za dekleta je ta disciplina nekaj posebnega in zato od strani drugih bolj zapažena.

V športno disciplino letnih iger Uniles spada tudi šah. Naši šahisti, ki jih vidimo na levi strani slike, so se zopet dobro odrezali.

Na Stolovem dnevu za družabne igre ni bilo toliko zanimanja. Verjetno zato, ker se ljudje neradi izpostavljajo. Vsak neuspešen nastop vzbudi smeh, ki gre seveda na pravi račun.

Povsem drugače je bilo s to zadevo na Unilesovih igrah. Nihče ni gledal, če se mu drugi smeje.

Do solz smo se nasmejali tudi vsi gledalci.

Na koncu ne smemo pozabiti na dobre Stolve športne organizatorje, ki so zelo lepo pripravili igrišča, skrbno vodili športna tekmovanja in nasploh aktivno sodelovali pri vsem potrebnem. Če tega ne bi bilo, se naši gostje na Duplinci in v Kamniku ne bi tako hitro in dobro znašli.

Poškodb pri tekmovanjih ni bilo. Bilo pa je veliko zadovoljstva, športne zagnanosti in uspehov, o katerem se bo v našem kraju in drugod, kjer stoje delovne organizacije Unilesovih članic, še nekaj časa govorilo.

C. S.

Z NAŠEGA IZLETA NA KORNATE

Že nekaj časa je bila v Stolu prisotna ideja, da bi sindikat organiziral izlete na nivoju delovne organizacije in ne več po temeljnih organizacijah. Izgleda, da sta morali preteči dve leti in še malo več, da se je ta ideja tudi uresničila.

Komisija za izlete, ki jo je imenoval izvršilni odbor sindikalne konference, je v jesenskem času uspešno organiziral dva izleta v Moravske toplice, enega na Češko in enega na Kornate. Poleg teh klasičnih izletov se lahko pohvalimo še z dvema, to je s planinskimi pohodoma na Okrešelj in s pohodom na Krnska jezera.

Konec avgusta je komisija za izlete objavila razpis za izlet na Češko in nato še za izlet na Kornate. Zanimanje za prvi izlet je bilo tolikšno, da se je v razpisnem roku prijaviilo preko 60 kandidatov, kar je bilo za en avtobus preveč. To pa je dalo organizatorjem kar malo misliti, saj niso vedeli, kaj naj napravijo z »viškom« kandidatov. Toda na koncu koncev si je tudi teh 12 kandidatov ogledalo Češko in od tam za malo denarja pripeljalo precej gospodinjstkih pripomočkov in druge robe.

Medtem ko je bilo kandidatov za Češko preveč, jih je bilo za izlet na Kornate premalo. Ni in ni jih hotelo biti zadosti. Zato je komisija rok za prijave kar dvakrat podaljšala, toda kljub temu je vse kazalo, da bo izlet na Kornate odpadel. Seveda, kdo pa bi si po letošnjem dolgem in vročem poletju sploh še želel iti na morje, na Kornate, in to v mesecu oktobru, ko je vreme tudi sredi Dalmacije že vprašljivo. Čeprav je plakat s sončnim zahodom na morju kar lep čas visel na oglasni deski pred restavracijo in vabil na Kornate, se je za ta izlet prijaviilo le 28 kandidatov. Kljub tolikšnemu številu so se organizatorji odločili, da izlet izpeljejo do konca.

Po programu smo na pot, katere cilj je bil najprej Šibenik, odšli v četrtek, 6. 10. 1988, ob polnoči izpred poslovne stavbe. Organizacija izleta smo zaupali turistični agenciji Dalmacijaturist, s tem, da smo imeli Kompasovo vodičko Karolino in Integralov avtobus. Tako običajno delajo vse naše agencije.

Glede na majhno število izletnikov je bilo v avtobusu zadosti prostih sedežev. Mnogi so se ob tem razveselili, misleč, da bodo noč lažje prebili, ker bodo lahko udobno spali. Toda ta »želja« se jim ni uresničila. Mogoče se je delno uresničila le tistim, ki so sedeli bolj spredaj, nikakor pa ne tistim, ki so sedeli v zadnji polovici avtobusa. Že po nekaj kilometrih vožnje se je nekaj tistih, ki jim ni bilo

do spanja, vsedlo skupaj in pričelo peti. Na čelu le-teh je bil Gašper, ki je s seboj vzel tudi svojo kitaro in z njo že v prvih urah petkovega dne, 7. oktobra, ustvaril tako razpoloženje, da tudi najbolj zaspanim ni bilo več do spanja. In tako razpoloženje je trajalo do pol pete ure zjutraj, ko so tudi najbolj zagnani omagali. Toda ne za dolgo. Samo za kake pol ure. Po »tresljajih« avtobusa smo kaj kmalu ugotovili, da je šoferju zmanjkalo asfaltne ceste. Ko se je pričelo daniti, smo si bili vsi enotni, da se ne peljemo proti morju, ampak da smo zašli v puščavo. Toda vodička nas je hitro potolažila, da smo morali zaradi ovire (ogromne skale) na cesti, zapeljati na drugo cesto. Naslednji dan smo izvedeli, da naš šofer doslej še ni imel vožnje dlje od Plitvic.

Kljub temu da smo malo zašli, smo ob osmi uri prispeli v Šibenik, kjer smo najprej popili jutranjo kavico, ki smo jo bili zelo potrebni. Nato je sledila namestitvev v hotelu naselja Solaris, ki je 6 km oddaljeno od Šibenika. Prosti čas do kosila so nekateri izkoristili za počitek, drugi pa za ogled oziroma za raziskavo terena. Po kosilu smo se z lokalnim avtobusom in lokalno vodičko odpeljali na Slapove Krke, te čudovite reke z njenimi kanjoni.

Reka Krka izvira v planinah Dinare in se v dolžini 72 km vije proti morju. O njenih lepotah so pisali že v preteklosti in prva pisanja o njej segajo celo v antiko. Na dolžini 50-ih kilometrov je kar 8 velikih slapov, od najnižjega v višini 8 m, do najvišjega v višini 46 metrov. Najbolj znana in seveda tudi najlepša sta Roški slap in Skradinski buk. Ti slapovi so znameniti predvsem po svoji obliki, po raznolikostih pregrad iz sadre in po bujni vegetaciji, saj je za celoten kanjon reke Krke značilno vedno zeleno rastlinje s številnimi listopadnimi vrstami ter preko 200 vrst mediteranskih in submediteranskih rastlin. Zaradi vseh teh naravnih lepot in znamenitosti je bil srednji del reke Krke februarja leta 1985 proglašen za nacionalni park.

Po programu je bila sobota rezervirana za celodnevni izlet na Kornate. Toda lokalna vodička nas je že ob obisku slapov Krke opozorila, da zaradi slabega vremena ne bomo odpluli proti Kornatom. Pozabila sem povedati, da smo imeli v petek kar lepo vreme, res pa je bilo na Slapovih kar soparno, vendar se je bilo zaradi tega še toliko lepše peljati s čolnom po Krki in občudovati njene lepote.

Kljub slabim napovedim nas je v soboto zjutraj prebudilo sonce. Nekateri, ki so vstali bolj zgodaj, so videli, da je pred soncem padlo celo nekaj dežja. Ob 9. uri smo se vkrcali na ladjico in krenili Kornatom naproti, zaradi katerih smo se pravzaprav odločili za ta izlet.

Toda sonce se je pričelo počasi skrivati za oblake, kot da bi se zbal nas, to je 29 »pomorščakov«, ki smo se za vsako ceno odločili videti Kornate. V zameno za sončne žarke pa je veter postal vse močnejši in tudi morje je hotelo pokazati vso svojo naravno moč. Nekateri med »pomorščaki« se je začela postopoma lotevati panika. Toda kapitan Ivo, vaje takih potnikov, je znal kaj hitro pregnati ves strah pred pomorskimi nevšečnostmi. Za začetek nam je najprej postregel z nekaj litri proška in strah je začel takoj izginjati. Kmalu nihče več ni pomislil na veter, razburkano morje itd. Zato pa smo toliko težje razumeli vodičko Karolino, ki nas je začela pregovar-

jati, da zaradi neugodnega vetra ne bomo videli vseh Kornatov, ampak samo nekaj od tistih preko stotridesetih, kolikor jih štejejo celotni Kornati. Ali si lahko predstavljate, da se s takim predlogom nikakor nismo mogli strinjati in smo vsi zatrjevali, da razmere na morju sploh niso tako kritične in da smo videli ter doživeli še kaj hujšega. Šele kapitanu je uspelo, da nas je pregovoril, nakar nas je po treh urah vožnje zapeljal v zaliv enega izmed številnih otočkov, ki je bil za razliko od ostalih poraščen z bujnim zelenjem vendar nenaseljen. Razen kuncev, ki so »edini« prebivalci tega otočka, smo bili teh nekaj ur, kar smo prebili na njem, popolnoma sami. Nekaj jih je ta čas izkoristilo za plavanje, drugi so se sončili, nekateri sprehajali, nabirali rože, vsi pa uživali v prelepem ambientu tega jadranskega otočka. Med najbolj korajžnimi je bil seveda Gašper, ki je takoj po pristanku v zalivu v samih spodnjicah skočil z ladjice v morje. Tudi Miloš si je ob tem zaželel kopanja, a kaj, ko je pozabil kopalke. In da ne bi ženskam privoščil užitkov, si je izbral kotiček daleč stran od ladjice in se tam v adamovem kostimu še poslednjič okopal v slani vodi v tej sezoni.

Med tem časom pa nam je kapitan pripravil kosilo z ribami in kotelji na žaru. Ker pa pravijo, da mora riba dvakrat plavati, smo se tega tudi držali. Zakaj se ne bi, ko pa smo imeli na voljo vino kar na samopostrežni način. In ko so ribe že tretjič dobro plavale, smo iz zaliva odpluli nazaj proti Šibeniku in se spetoma ustavili še na otočku Capriju in tako del veselja ter rajanja z naše ladjice prenesli še na domačine tega otoka.

V Šibenik smo prispeli že v mraku. Čeprav Kornatov v celoti nismo videli, smo bili od prvega do zadnjega vsi zadovoljni, saj smo kljub vsemu na ladjici preživeli čudovit dan.

V nedeljo dopoldan smo se poslovili od Šibenika in se odpeljali proti notranjosti. Vračali smo se v čudovitem vremenu, ki nam je omogočilo, da smo si lahko ogledali notranjost Bosne.

Po kosilu v Plitvicah smo si ogledali tudi Plitvička jezera, ki so bila enkratna, zlasti za tiste, ki smo jih obiskali prvič. Pa tudi za tiste, ki so jih že videli, saj si je celoten park že začel nadevati jesenske barve.

Marsikaj bi lahko še napisala, vendar naj bo dovolj. Prepričana sem, da nikomur, ki je bil z nami, ni žal, da se je odločil za ta, sicer ne tako poceni izlet. Žal je lahko vsem tistim, ki niso bili z nami.

Ida Kočar

PREHLADNA BOLEENJA

Navadni prehlad je akutna virusna bolezen nosne in žrelne sluznice, ki se pokaže z nahodom, večinoma brez splošnih znakov bolezni. Najpogostejši povzročitelj je skupina med seboj sorodnih virusov, ki jih imenujemo RINOVIRUSI. Navadni prehlad je razširjen po celem svetu. Človeštvo vsako leto nameni ogromne vsote denarja za zdravljenje te sicer blage bolezni.

Šele v zadnjih letih smo odkrili, kaj se pravzaprav dogaja pri prehladu. Virusi prodrejo v nosno in žrelno sluznico in napadejo občutljive celice sluznice. V tej začetni fazi se človek še počuti dobro. Ko pa se telo prične braniti, občuti, da se je prehladil. Čas od okužbe in izbruha bolezni imenujemo inkubacija in traja 1 – 3 dni.

Kaj se dogaja v organizmu? Zdrava sluznica nosu in žrela izloča sloj sluzi, katere naloga je, da lovi prašne delce, bakterije, viruse. Sluznica tvori veliko število celic, ki usmerjajo tok sluzi skozi nos v žrelo, od tam v požiralnik in nato v želodec, kjer jih solna kislina uniči.

Ko človek zboli, pomeni, da je virusom uspelo prodreti skozi zaščitni sloj in napasti celice pod njim. Lastnost virusov je, da napadeno celico prisilijo, da proizvaja nove viruse »po naročilu«. Iz ene napadene celice se lahko razvije tudi do 1000 virusov. Toda človeško telo se tudi lahko brani. Preden napadena celica odmre, izloči beljakovine INTERFERON, ki spodbudi sosedne celice, da začno proizvajati obrambne snovi. Če se bolezen širi dalje, telo pripravlja nove obrambne ukrepe. Celice sluznice izločajo snovi, ki povzročajo vnetja, to pa širi drobne kapilare (= lasnice). Človek se zaradi tega počuti slabo. Skozi razširjene kapilare se pretaka več krvi, zato je obolelo območje intenzivno rdeče, toplejše. Skozi raztegnjene stene kapilar prehajajo delci krvi in obrambne snovi.

To se dogaja na mikroskopskem nivoju. Če pa pogledamo in vprašamo bolnega človeka, bo povedal, da ima občutek »polne« glave, da ga »reže« v žrelu in se mu cedi iz nosu. Sprva je izcedek voden, kasneje postane sluzav ali gnojno sluzav. Sluznica nam oteče, nos postane neprehoden, človek začasno lahko izgubi vonj, tudi sluh. To so lokalni znaki bolezni, splošni pa se lahko kažejo v obliki nerazpoloženja, utrujenosti, glavobola, bolnika mrazi, ima zmerno povišano temperaturo (pod 38° C).

Znanstveniki v laboratorijih se trudijo, da bi napravili cepivo proti vsem prehladnim obolenjem, ker so povzročitelji tako številni. Toda žal cepivo, ki koristi v enem primeru, ne učinkuje v drugem. Neracionalno bi bilo, če bi hoteli izdelati cepivo proti vsaki vrsti virusa posebej. Hkrati je tudi nemogoče, saj vedno ni moč natančno ugotoviti povzročitelja. Bolezen se prenaša s človeka na človeka z direktnim kontaktom s kapljicami, ki jih iz-

loča prehlajen človek, ko kašlja, kiha. Okužiti se je mogoče tudi z rokami, saj so ugotovili, da virusi prežive tudi do 72 ur na površini predmetov (npr. kljuka vrat). Če se z okuženim roko manemo oči ali gnetemo nos, zanesemo viruse v telo.

Kaj lahko storimo? Vemo, da človeški organizem tvori vrsto obrambnih snovi, zato verjetno ne obolimo zaradi iste vrste virusa dvakrat, ker se tvori imunski sistem. Ugotovili so, da otroci obolijo s prehladnimi obolenji 3 – 4 krat na leto, osebe starejše od 60 let pa le 1 krat na 4 leta.

Če je neko v družini ali v delovni sredini prehlajen, poskusite preprečiti okužbo preostalih članov, sodelavcev. Čim pogosteje si perite roke, prehlajena oseba naj ima dovolj papirnatih robcev in koš za odlaganje le-teh. Prostore dobro prezračite. Čim manj se dotikajte obraza z rokami. Če ste se kljub temu okužili, pričakujte, da bo bolezen trajala okoli 7 – 10 dni. Potek bolezni pa lahko skrajšate, če so prehladni znaki tako izraziti, da ostanete v postelji, mirujete, pijete dosti tekočin. Če se bolezen »zavleče«, se morda v vas »pase« gripa, ali še huje – pljučnica. Bodite pozorni na telesno temperaturo. Za prehlade je značilno, da le-te ni, ali je minimalna in kratkotrajna. Če vam temperatura niha, se je pametno posvetovati z zdravnikom.

Navadni prehlad omilimo z nekaterimi zdravili, kot so kapljice za nos, tablete ali sirupi za ublažitev kašlja. Specifičnih zdravil proti tej bolezni žal še ni.

dr. Bogdan Logar

Za dobro izvedbo dela je potrebna dobra priprava, organizacija in seveda tudi brezhibno delo. Gornja posadka je na Stolovem pikniku pogostila kar precejkrat stoglavo množico. Ničesar nam ni manjkalo.

Hvala lepa delavke in delavci iz Delavske restavracije. Še nikoli niste zatajili.

Kadar ima človek veliko dela, mu čas prehitro mine. Naš delavec je rekel: »Še dobro leto delam.«

Bil je prvi maj, dopust, sedaj je prvi november, takoj bo 29. november in novo leto, potem pa zopet prvi maj, dopust in novo leto, ko grem v pokoj.«